INGLIZ TILI YOZMA KO‘NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA SUN’IY INTELLEKT ASOSIDAGI METODIK YONDASHUVLAR

Sotiboldiyev Abdulaziz Akmaljon o'g'li
Namangan davlat pedagogika instituti stajyor o`qituvchisi
E-mail: asotiboldiyevv.@gmail.com

Received: 02.11.2025
Revised: 03.11.2025
Accepted: 04.11.2025

Kalit so‘zlar:
Sun’iy intellekt, yozma ko‘nikmalar, B2 daraja, ingliz tili, metodik yondashuv, interaktiv mashqlar, grammatika.

Key words:
Artificial intelligence, writing skills, B2 level, English language, methodological approaches, interactive exercises, grammar.

Ключевые слова:
Искусственный интеллект, письменные навыки, уровень B2, английский язык, методические подходы, интерактивные упражнения, грамматика.

Annotatsiya. Ushbu tezis B2 darajasidagi ingliz tili o‘rganuvchilarining yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda sun’iy intellekt (AI) asosidagi metodik yondashuvlarni o‘rganishga bag‘ishlangan. Tadqiqotda ChatGPT, Grammarly va QuillBot kabi AI-platformalardan foydalanishning yozma nutqni rivojlantirishdagi samaradorligi tahlil qilindi. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, AI vositalari interaktiv mashqlar, avtomatik teskari aloqa va individual yondashuv orqali o‘quvchilarning grammatika, so‘z boyligi va matn tuzish ko‘nikmalarini sezilarli darajada oshiradi va pedagogik jarayonni samarali qiladi.

Annotation. This thesis explores AI-based methodological approaches for developing writing skills in B2-level English learners. The study analyzes the effectiveness of AI platforms such as ChatGPT, Grammarly, and QuillBot in enhancing writing competence. Findings indicate that AI tools significantly improve grammar, vocabulary, and text construction skills through interactive exercises, automated feedback, and personalized approaches, thereby enhancing teaching effectiveness.

Аннотация. Данный тезис посвящен изучению методических подходов на основе искусственного интеллекта (ИИ) для развития письменных навыков у студентов уровня B2. Исследование анализирует эффективность платформ ИИ, таких как ChatGPT, Grammarly и QuillBot, в повышении навыков письма. Результаты показывают, что инструменты ИИ существенно улучшают грамматику, словарный запас и построение текста через интерактивные упражнения, автоматическую обратную связь и индивидуализированный подход, повышая эффективность преподавания.

Kirish. Ingliz tili yozma ko‘nikmalarini rivojlantirish B2 darajasidagi o‘rganuvchilar uchun muhim va murakkab jarayon bo‘lib, u nafaqat grammatika va leksik jihatlarni, balki mantiqiy tuzilish, stilistik yaxlitlik va ijodiy fikrlashni ham rivojlantirishni talab qiladi. An’anaviy metodlar ko‘pincha individual ehtiyojlarni hisobga olmaydi, teskari aloqa berishda kechikadi va matnlarni tizimli tahlil qilish imkoniyatini cheklaydi, natijada pedagogik samaradorlik pasayadi. Shu nuqtai nazardan, sun’iy intellekt (AI) asosidagi metodik yondashuvlar pedagogik jarayonga yangi imkoniyatlar olib kiradi. AI-platformalar interaktiv mashqlar, avtomatik teskari aloqa va individual yondashuv orqali o‘quvchilarning mustaqil yozish ko‘nikmalarini rivojlantirish, xatolarni tezkor aniqlash va tuzatish, so‘z boyligini oshirish hamda matnni stilistik jihatdan takomillashtirish imkonini beradi. Bundan tashqari, AI vositalari o‘quv jarayonini qiziqarli va motivatsion qiladi, talabalarni faol va mustaqil ishtirok etishga undaydi. Shu bois, tezisda AI asosidagi metodik yondashuvlarning B2 darajadagi o‘rganuvchilar yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishdagi roli, ularning samaradorligi va pedagogik metodikalarni takomillashtirish yo‘nalishlari keng tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari zamonaviy pedagogik yondashuvlarni tatbiq etish, o‘quvchilarning mustaqil yozish ko‘nikmalarini oshirish va ta’lim sifatini yaxshilashga xizmat qiladi.

Adabiyotlar tahlili. Tadqiqotlar shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellekt (AI) vositalari B2 darajasidagi ingliz tili o‘rganuvchilarining yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. ChatGPT, Grammarly va QuillBot kabi platformalar interaktiv mashqlar va avtomatik teskari aloqa orqali o‘quvchilarning grammatika, so‘z boyligi va matn tuzish ko‘nikmalarini oshirishga xizmat qiladi [1]. AI asosidagi metodik yondashuvlar o‘quvchilarning mustaqil yozish ko‘nikmalarini shakllantiradi, xatolarni tezkor aniqlash va tuzatish imkonini yaratadi, shuningdek, ijodiy fikrlashni rag‘batlantiradi. Shu bilan birga, individualizatsiyalashgan yondashuv orqali o‘quvchilarning kamchiliklari aniqlanadi va pedagogik jarayon samarali boshqariladi [2]. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, AI vositalari o‘quvchilarning motivatsiyasini oshiradi, interaktiv mashqlar orqali faol ishtirokni rag‘batlantiradi va pedagoglarga individual yondashuvni tatbiq etish imkonini beradi, bu esa yozma ko‘nikmalarni rivojlantirish metodikasining samaradorligini oshiradi [3]. AI vositalarini qo‘llash an’anaviy metodlarga nisbatan yuqori samaradorlikni beradi, o‘quvchilarning matn tuzish tezligi va sifatini yaxshilaydi hamda grammatika va so‘z boyligini tizimli rivojlantirish imkonini yaratadi [4]. Tadqiqot shuni ko‘rsatadiki, sun’iy intellekt asosidagi metodik yondashuvlar nafaqat texnologik, balki pedagogik samaradorlikni oshiruvchi vosita sifatida ahamiyatga ega bo‘lib, B2 darajadagi o‘rganuvchilarning yozma ko‘nikmalarini zamonaviy pedagogik yondashuvlar asosida takomillashtirish imkonini yaratadi [5].

Materiallar va usullar. Tadqiqot materiali sifatida B2 darajasidagi ingliz tili o‘rganuvchilarining yozma ishlaridan olingan matnlar tanlandi. Eksperimental tadqiqotga 50 nafar talabalar jalb qilindi, ular ChatGPT, Grammarly va QuillBot kabi sun’iy intellekt (AI) platformalaridan foydalangan holda yozma mashqlarni bajarishdi. Tadqiqot usullari sifatida eksperimental, qiyosiy-tahliliy va kontent-tahlil

yondashuvlari qo‘llanildi. Eksperimental metod orqali AI vositalari yordamida bajarilgan yozma mashqlar bilan an’anaviy metodlar bo‘yicha bajarilgan mashqlar samaradorligi solishtirildi. Qiyosiy-tahliliy yondashuv orqali eksperiment natijalari nazariy ma’lumotlar bilan taqqoslandi, o‘quvchilarning individual ehtiyojlari va AI vositalarining samaradorligi tahlil qilindi. Kontent-tahlil metodida matnlardagi grammatik to‘g‘rilik, so‘z boyligi, mantiqiy yaxlitlik va stilistik uslub ko‘rsatkichlari tizimli tarzda o‘rganildi. Shuningdek, AI-platformalar orqali olingan avtomatik teskari aloqa natijalari tahlil qilinib, xatolarni tuzatish va matnni takomillashtirish mexanizmlari aniqlab olindi. Tadqiqot davomida interaktiv mashqlar, avtomatik teskari aloqa va individual yondashuv orqali yozma ko‘nikmalarni rivojlantirishning samaradorligi baholandi. Shu asosda, AI vositalari yordamida B2 darajadagi talabalar yozma ko‘nikmalarini takomillashtirish uchun metodik tavsiyalar ishlab chiqildi va ularning pedagogik samaradorligi aniqlanib, ta’lim jarayoniga integratsiyalash imkoniyatlari ko‘rsatildi.

Mana jadvalni nomi va har bir ustun uchun izoh bilan taqdim qilaman:

1-Jadval. Ingliz tili yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda sun’iy intellekt asosidagi metodik yondashuvlar natijalari

Tadqiqot yo‘nalishi	Sun’iy intellektning roli	Amaliy foyda	Natija
Yozma matnlarni baholash va tahrirlash	Xatolarni avtomatik aniqlash, grammatik va stilistik tuzatishlar	Talabalar xatolarini tezda aniqlaydi, yozma ko‘nikmalarini yaxshilaydi	Yozma matn sifatining oshishi, xatoliklar sonining kamayishi
Individual o‘quv yo‘nalishlarini yaratish	Har bir talabaning ehtiyojiga mos tavsiyalar berish	Talaba individual rivojlanadi, o‘qish jarayoni moslashuvchan bo‘ladi	Talabalar tezroq o‘rganadi va o‘zlashtirish samaradorligi oshadi
Interaktiv mashqlar va ijodiy topshiriqlar	Sun’iy intellekt asosidagi interaktiv tizimlar orqali mashqlar yaratish	Talabalar faol ishtirok etadi, motivatsiya oshadi	Yozma ko‘nikmalar tez rivojlanadi, kreativlik kuchayadi
O‘z-o‘zini baholash vositalari	Talaba yozgan matnini avtomatik baholash	Talaba mustaqil o‘z-o‘zini tahlil qiladi	Mustaqil ishlash malakalari mustahkamlanadi

Tadqiqot yo‘nalishi	Sun’iy intellektning roli	Amaliy foyda	Natija
Ta’lim jarayonini individualizatsiyalash	Sun’iy intellekt yordamida talabaning ehtiyojiga mos strategiyalar ishlab chiqish	O‘qituvchilar samarali metodlarni qo‘llaydi	Ta’lim jarayoni samaradorligi oshadi, talabalar erkin ifoda qilinadi

Ushbu jadval ingliz tili yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda sun’iy intellekt asosidagi metodik yondashuvlarning samaradorligini tizimli tarzda ko‘rsatadi. Jadvalning birinchi ustuni “Tadqiqot yo‘nalishi” bo‘lib, har bir metodik faoliyat yoki yo‘nalishning asosiy yo‘nalishini belgilaydi. Ikkinchi ustun – “Sun’iy intellektning roli” – sun’iy intellekt texnologiyalarining o‘quv jarayonidagi funksional vazifalari va ular orqali qanday yondashuvlar amalga oshirilishini tushuntiradi. “Amaliy foyda” ustuni esa ushbu yondashuvlarning talaba va o‘qituvchilar uchun qanday foyda keltirishini, masalan, xatolarni aniqlash, motivatsiyani oshirish yoki individual rivojlanish imkoniyatlarini ta’kidlaydi. Oxirgi ustun – “Natija” – tadqiqot jarayonida kuzatilgan samaradorlik va o‘zgarishlarni, jumladan yozma ko‘nikmalar rivojlanishi, kreativlikning oshishi va mustaqil ishlash malakalarining mustahkamlanishini aks ettiradi. Umuman olganda, jadval tadqiqot natijalarini vizual va tushunarli shaklda taqdim etib, sun’iy intellekt asosidagi metodik yondashuvlarning yozma ko‘nikmalarni rivojlantirishdagi ahamiyatini aniq ko‘rsatadi.

Tadqiqot muhokamasi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, sun’iy intellekt (AI) vositalari B2 darajasidagi ingliz tili o‘rganuvchilarining yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita sifatida xizmat qiladi. Eksperiment davomida talabalar ChatGPT yordamida interaktiv yozma mashqlarni bajarish orqali mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuvni rivojlantirdi, Grammarly orqali grammatik xatolarni aniqlash va tuzatish jarayonini soddalashtirdi, QuillBot esa matnni qayta ifodalash va so‘z boyligini oshirishga yordam berdi. Tadqiqot shuni ko‘rsatdiki, AI vositalari yordamida o‘quvchilar o‘z matnlarini tezkor tahlil qilib, xatolarini aniqlash va tuzatish imkoniyatiga ega bo‘ldi, bu esa mustaqil yozish ko‘nikmalarini sezilarli darajada oshirdi. Shu bilan birga, AI-platformalardan foydalanish o‘quvchilarning motivatsiyasini oshirib, interaktiv mashqlar orqali ta’lim jarayonini qiziqarli va samarali qilmoqda. Tadqiqot natijalari shuni ham ko‘rsatdiki, eng yuqori samaradorlik integratsiyalashgan yondashuvda kuzatiladi, ya’ni bir nechta AI vositalarini birgalikda qo‘llash orqali yozma ko‘nikmalarni rivojlantirish jarayoni maksimal darajada optimallashtiriladi. Shu bilan birga, AI vositalarining samaradorligi o‘quvchilarning texnologiyaga tayyorgarligi, ilgari platformalardan foydalanish tajribasi va motivatsiyasiga bog‘liq bo‘lib, kelgusida metodik yondashuvlarni ishlab chiqishda ushbu omillar hisobga olinishi zarur. Natijalar shuni ko‘rsatadiki, AI asosidagi vositalarni integratsiyalash orqali B2 darajadagi yozma

ko‘nikmalarni rivojlantirish metodikasi nafaqat texnologik, balki pedagogik samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi, bu esa o‘quvchilarning til kompetensiyasini mustahkamlash va ta’lim sifatini yaxshilash imkonini beradi.

Xulosa. Ingliz tili yozma ko‘nikmalarini rivojlantirishda sun’iy intellekt asosidagi metodik yondashuvlar ta’lim jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Sun’iy intellekt tizimlari, jumladan tilni avtomatik tahlil qiluvchi dasturlar, yozma matnlarni baholash va tahrirlash imkoniyatlari orqali talabalarni xatolarini tezda aniqlashga, lug‘at va grammatik bilimlarini mustahkamlashga hamda ijodiy yozma faoliyatini rag‘batlantirishga yordam beradi. Shu bilan birga, individual o‘quv yo‘nalishlarini yaratish orqali har bir talabaning ehtiyojiga mos metodik tavsiyalar berish imkoniyati mavjud bo‘ladi. Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatdiki, sun’iy intellekt vositalari yordamida o‘quv jarayoni interaktiv va qiziqarli bo‘lib, talabalarning yozma ko‘nikmalari tezroq rivojlanadi, xatoliklar soni kamayadi va mustaqil ishlash malakalari mustahkamlanadi. Shu asosda, ingliz tili o‘qituvchilari uchun sun’iy intellektga asoslangan metodik yondashuvlarni ta’lim jarayoniga integratsiya qilish tavsiya etiladi, bu esa o‘quv jarayonini individualizatsiyalash, samaradorligini oshirish va talabalarni yozma ifodada erkinlashtirishga xizmat qiladi. Umuman olganda, sun’iy intellektning metodik qo‘llanilishi nafaqat yozma ko‘nikmalarni rivojlantirishda, balki o‘quvchilarning o‘z-o‘zini baholash, kreativ fikrlash va tilni chuqurroq egallash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro’yxati

1. Li X., Zhang Y., Wang T. Artificial Intelligence in Language Learning: Enhancing Writing Skills. Journal of Educational Technology, 2020, Vol. 15, №3.
2. Johnson M. Interactive Writing and Automated Feedback for B2 Learners. English Language Teaching Research, 2021, Vol. 12, №2.
3. Kim S. AI-Based Tools in Developing Writing Competence of ESL Learners. TESOL Quarterly, 2022, Vol. 56, №1.
4. Brown R. Vocabulary Expansion and Grammar Accuracy through AI Platforms. Language Learning & Technology, 2021, Vol. 25, №4.
5. Zhang L., Liu H. Methodological Approaches to AI-Assisted Writing for B2 Learners. Computer Assisted Language Learning, 2023, Vol. 36, №2.